

מִתְחַבְּרִים

יהדות מתוך הזדהות

פרשת קדושים | גיליון מס 35 | אייר תשפ"ד

כל התורה סביב אחד

כל התורה עניין אחד

(תוספתא סנהדרין פ"ז ה"ה)

מבט כללי על פרשיות השבוע והשתלבותם כחלק מהסיפור הגדול של התורה

פרשת קדושים תהיו

כנסת ישראל שהיא מקודשת לי כלשון (ויקרא כא) ולא יחלל את מקדשי. זוהי דרשא המבוססת על פשט המקרא, שהמקדש נטמא על ידי שהחטא מצוי בעם ישראל, כי קדושת המקדש אין עניינה במקום, אלא היא מבוססת על עם ישראל שבעצם הוא יסוד המקדש, אלא שנקבע לזה מקום במקדש או במשכן, וכשיש חטאים בעם, מובן שהמקדש נטמא, [גם אם החטא נעשה בריחוק מקום מהמקדש].

למעשה כבר בסוף פרשת שמיני נאמר "והקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני", כששם מדבר הכתוב על מאכלות אסורות, אך כאן יש תוספת בגדרי הקדושה, תוספת שמחייבת אותם לשמור ביתר שאת את חוקי ה' שהם הנהגות קדושות ומרוממות.

והנה בפרשה נזכרים עניינים של בין אדם לחבירו כגון לא תגנובו וגו', ולכאורה מה עניינם ל"קדושים תהיו", אלא שכאן זו דרגה אחרת מציווי ההנהגות והמשפטים של פרשת משפטים, כי בספר שמות הם חייבים מצד היותם עם ה' להתנהג כפי משפטי האלוקים בצדק ובמשפט. אבל כאן המצוות באות בתור הנהגות רוממות של הקרובים אל ה', טכסיסי אצילות של רזנים ובני מלכים, שמחייב אותם רק לקדושו אשר סביביו, ורק משום שעתה הגיעו לדרגה כזו של קירבת ה' מצב זה מחייב אותם בהנהגה רוממה כזו. [ובוודאי שנובע מזה גם דרגות יותר רמות של חיוב ויותר דקדוקים בפרטי קיומם. ודוגמא לזה הוא מה שאמרו (ב"מ סא, ב) 'לא תגנוב על מנת למיקט', שנלמד מהישנות האיסור ב"לא תגנובו", ונלמד מתוספת התביעה של פרשת קדושים, וכן איסור רכילות ולשון הרע, שהוא תביעה רמה מהאדם, ועדיין לא נתחייבו בזה מצד פרשת משפטים].

הנה כי כן, דרגת פרשת 'קדושים תהיו' הינה יותר רמה ושלב יותר נעלה מדרגת 'והייתם לי קדושים' שנאמרה בפרשת שמיני, כי בפרשת שמיני זוהי קדושה של פרישות שיסודה ברוממות הנפש של האדם, שמצד מידת העדינות והקדושה, מתבקש ממנו לפרוש ממאכלות אסורות, ומן העריות [של פרשת אחרי] ובכך הוא מובדל מדרגת החומריות והגסות של אומות העולם. שמכיון שבני ישראל

השם "קדושים תהיו" מגדיר את מהות הפרשה כולה, שכן ספר ויקרא - ספר הקודש והמקדש, עוסק בתפקיד בני ישראל בשלב השני, השלב הראשון היה להיות עם לה' והוא לנו לאלוקים, וזה השלב של ספר שמות, ועיקריו מדוברים בעשרת הדברות ופרשת משפטים. אולם השלב הנוכחי מדבר על לא רק להיות עם מתוקן ביושר והטבה, "צדקה ומשפט". אלא להתעלות גם בשני השלבים הבאים, עבודת ה' בקרבנות, ולרומם את האישיות במדריגות קדושה, עדינות ואצילות. אלו הם שני תפקידים שנוכחים בפסוק בפרשת יתרו בהקדמת מעמד הר סיני: "ממלכת כהנים, וגוי קדוש". וזה מתחלק על פני ספר ויקרא, תחילה מדבר על "ממלכת כהנים" חלק הקרבנות, והחלק השני של הספר עוסק ב"גוי קדוש".

בספר ויקרא עצמו ישנה התקדמות משלב לשלב, שלאחר מצוות הקרבנות הטומאה והטהרה, בא שלב הקדושה הנדרשת מבני ישראל, ואף הוא נובע מקירבת השכינה, שכן כל עם ישראל מהווה מקום להשראת השכינה, מה הוא קדוש אף אתה היה קדוש.

וב"תורת כהנים": (קדושים פרשת א) 'קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם, לומר אם מקדישים אתם עצמכם, מעלה אני עליכם כאילו קידשתם אותי, ואם אין אתם מקדישים עצמכם מעלה אני עליכם כאילו לא קידשתם אותי. או אינו אומר אלא אם מקדישים אתם אותי הריני מקודש ואם לאו איני מקודש תלמוד לומר כי קדוש אני, בקדושתי אני, בין מקדישים אותי ובין אין מקדישים אותי. מבואר שחובת ישראל לקדש עצמם, ובכך הם כאילו מקדישים את ה', דוגמת מלך שכשוראים את פמלייתו מכובדת, מובן שכל שכן המלך מכובד. ואכן מבואר בהמשך הפרשה שכל חטא מהווה חילול המקדש, וכמו שכתוב בעונש המוסר בנו למולך: (כ, ג) "וְאֵנִי אֶתֵּן אֶת פְּנֵי בְּאִישׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ כִּי מִן־רָעוֹ נָתַן לְמֶלֶךְ לְמַעַן טַמֵּא אֶת מִקְדָּשִׁי וְלַחֲלֹל אֶת שֵׁם קָדְשִׁי".

אף שאין מדובר כאן בהבאת טומאה למקדש, עצם החטא נקרא "למען טמא את מקדשי", וברש"י מפרש: 'למען טמא את מקדשי - את

קרובים אל ה' עליהם להיות קדושים גם כן, זוהי פרישות שבאה מצד צד הקדושה שיש אצל כל יהודי.

אבל דרגה יותר רמה היא שמרוממים את סדרי חיי החולין עצמם שיתכווננו לסגנון של אצילות והנהגת קדושה עליונה, בהנהגה נבדלת וגבוהה ממה שיש ברגשי וסדר חיי האדם החי בזרימה טבעית פשוטה. זו דרגה יותר גבוהה שאפילו בנוגע ל'בין אדם לחבירו', רעיון הקדושה כובש את האדם והוא נובע מתוך נוכחות ה' בקרבנו, להתנתק יותר ויותר מאנוכיות עצמית, ובזה מדביק את הנהגתו בקדושה של הקב"ה. זוהי דרגת הקדושה של 'ושמרתם את כל חוקותי ועשיתם אותם'.

[למשל, הנהגת אברך בבית המדרש היא שונה ועדינה מהנהגת אדם מן הרחוב, אולם בשוק אין ההבדל ניכר כל כך. אבל ישנו 'ראש ישיבה' למשל, שגם כשהוא הולך לשוק רואים בכל צעד שלו הנהגה אצילה של ראש ישיבה, כי המעלות שבו כבר נעשו חלק מהמהות שלו].

בפרשת משפטים אנו למדים להכיר בזכותו של הזולת לצדק משפטי, יש לו זכות שלא יפגעו בו, אבל כאן הגענו כבר לדרגה של 'ואהבת לרעך כמוך', אני כבר רוצה וזה האינטרס שלי שיהיה טוב לרעי, כי אני מרום מהאגו העצמי שלי, כי אני שרוי עם מקור

הקודש, "אני ה' אלוהיכם". [וראה מה שכתבנו אשתקד, בביאור עניין 'כמוך']

ולגבי איסורי עריות גם יש תוספת, שהרי עצם האיסור כבר נאמר לאדם הראשון ובני נח, כמו שדרשו בסנהדרין (נז, ב), וכן נשנה בהר סיני 'לא תנאף', ובספר הקדושה 'ויקרא' נתוספו עוד שני דרגות, האחת בסוף פרשת אחרי שכאמור היא נמשכת מהדרגה של 'והייתם קדושים' האמורה בפרשת שמיני, ועל גבי זה באה הדרגה היותר רמה של פרשת 'קדושים תהיו'.

והגדרתה נראה על פי האמור בסוף פרשת קדושים בסיום פרשת העריות - (ויקרא כ, כב) 'ושמרתם את כל חוקותי ואת כל משפטי ועשיתם אותם וגו'. והייתם לי קדושים כי קדוש אני ה', ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי'.

בפסוקים אלו מתבארת דרגת הקדושה של פרשת קדושים שהיא יותר רמה ממה שנאמר בפרשת שמיני, ויש כאן הבחנה יותר נעלית של 'והייתם לי קדושים' ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי'. ומצד זה מתחייבת הפרישה המוחלטת מן העריות כפי שקבעה תורה בפרשה זו, וכן נאמרו רק כאן עונשי המיתה המפורטים לעוברים עליהם. שהם נובעים מחומרת התביעה שחלה כעת על בני ישראל בשל היותם "לי קדושים".

ויבית במקרא הערות ורעיונות בפרשיות השבוע

(יט, ב) דְּבַר אֵל כָּל עַדַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם:

במדרש (ויקרא רבה כד, ט) 'ואמרת אליהם קדושים תהיו, יכול כמוני, ת"ל כי קדוש אני ה' אלהיכם, קדושתו למעלה מקדושתכם'.

וכבר השתוממו על המחזה אבירי לב, היעלה על הדעת 'יכול כמוני', ואפילו כהוה אמינא אין מקום למחשבה כזאת, לדמות צורה ליצרה, שיחוייב גוש עפר להתקדש כמו הקדוש ברוך הוא. והאריכו בזה הרבה מפרשים ולא יצאו ידי חובת הרוויה.

והנראה בזה שהכוונה שדרשו פסוק זה בדרך הבטחה על העתיד לבוא, שיש כאן הבטחה שבעולם הבא עם ישראל יהיו מתאחדים עם קדושת השי"ת על דרך מה שאמרו בתורת כהנים בפרשת בחוקותי (ומובא ברש"י שם כו, יב) 'והתהלכתי בתוכם - אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם ולא תהיו מזדעזעים ממני, יכול לא תיראו ממני, ת"ל והייתי לכם לאלהים'. ובמקביל לדרשת חז"ל שם יכול לא תהיו מזדעזעין ממני, נאמר גם כאן 'יכול כמוני', וכמו שהשיבו שם ת"ל והייתי לכם לאלוהים, כלומר שלמרות שתהיה בחינה של התאחדות עם הקב"ה, ויוכלו להשיגו ללא זעזוע, אולם בכל זאת ישאר בחינה של יראה, וכמו כן כאן למרות שיהיו קדושים בדומה לו, אולם בכל זאת יהיה איזה הפרש, 'קדושתו למעלה מקדושתכם'.

ונראה עוד שדרשא זו היא מעניין הפשט, כי באמת קדושה היא מדריגה בלי סוף, ושיאה הוא אכן 'יכול כמוני'. ויקשה איך יתכן כזאת. וגם איך על ידי אלו המצוות שבפרשה זו כבר יחשב שבאו לתכלית הקדושה. ולכן בהכרח שהכוונה בפשטות הכתוב שיתקדמו בכיוון של קדושה, ויתחילו ללכת בדרך קדושה. וזה כבר יחשב להם שהם מקיימים קדושים תהיו, והקב"ה ישלים את השאר. וכמו שאמרו על הפסוק "והתקדשתם והייתם קדושים" (יומא לט). 'אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה, מקדש עצמו בעוה"ז, מקדשין אותו לעולם הבא'.

טבעי להיות יהודי

פרק לא: התכלית - בבריאה, בתורה והמצוות

אחר שעסקנו בחלקי ידיעת ה', ובעמידת האדם ופרטים שונים בהתמודדותו, באה השאלה היסודית כיצד מתחברים שני הדברים זה לזה, מה התכלית בכל זה, מה רוצה האלוקים מהאדם, ולשם מה ברא אותו ואת העולם כולו.

שאלה מרכזית זו בדבר התכלית, אפשר שתישאל בשתי רמות:

שאלה בסיסית ראשונית שיתכן לשאול היא השאלה בדבר תכלית הבריאה, לשם מה ברא ה' את העולם. ואמנם לגבי השאלה מדוע עלה ברצונו לברוא ה' את העולם, ומה תועלת מבקש להפיק בזה, וכעניין הפסוק "אם צדקת מה תתן לו", שהרי הוא בעצמו שלם בכל מיני שלימות ואינו מחוסר דבר. יתכן להשיב שאין לנו יכולת להשיג דבר כלשהו בסיבת רצונו, ככתוב "כי לא מחשבותי מחשבותיכם", ואין נברא מסוגל להבין מהות מחשבת הבורא, אולם עם זאת אנו מוצאים בספרי גדולי הדורות, המתייחסים לשאלה זו ומשיבים עליה תשובות שונות. וההסבר הוא כי אמנם אין מקום לשאול למה ומדוע ברא את העולם, אלא השאלה היא, מאחר שאנו רואים שנברא העולם, כיצד אנו יכולים להגדיר את רצונו שנגלה בזה. והדברים יובאו להלן.

שאלה שניה שיש מקום לשאול [ועל שאלה זו אין מקום להשיב שאין לנו לדעת זאת]. היא בדבר תכלית המצוות שה' תובע מהבריות, כלומר לאור מה שאנו רואים שהקב"ה פונה אל הברואים ומצווה עליהם [לאדם הראשון בגן עדן, ולעם ישראל בהר סיני] מה היא כללות מטרת הציוויים, ולאיזה תכלית הם מביאים. ומה הוא התוכן הכללי העולה מכלל התורה והמצוות.

על השאלה הראשונה נאמרו כאמור כמה נוסחאות, (הדברים הובאו ב'מתחברים' גיליון מס 35)

שיטה א' - להיטיב: רב סעדיה גאון (אמונות ודעות - מאמר שלישי - הקדמה) הוא ראש המדברים שתכלית הבריאה היא רצון הבורא יתברך להטיב, ונתן לנו תורה ומצוות כדי שנקבל את הגמול בזכות ולא בחסד. גם רב חסדאי קרשקש (אור ה' מאמר ג ח"א כלל א פ"ה) מכריח מצד החקירה שיסוד הבריאה הוא ברצון התמידי של הבורא להיטיב.

הרמח"ל בתחילת דרכו - (דעת תבונות פרק א אותיות יח - כד) גם כן נוקט שטעם הרצון לבריאה הוא מכיון שרצון ה' הוא להיטיב, וע"י שהטובה תבוא להם על ידי מעשיהם, שעל ידי זה יהיו הם בעלים על הטובה. בדרך ה' (חלק א פרק ב) מוסיף ביאור שבכך יותר דומה להקב"ה שהבריאה היא שלו, ואם יזכה בטובה מחמת חסד, יהיה האדם בעל הטובה במקרה ולא בהכרח.

וראה מה שכתב הרמב"ן על הפסוק - 'ועתה ישראל מה ה' אלוֹקֵיךְ שואל מעמך.. לשמור את מצות ה' ואת חוקותיו אשר אנכי מצוך היום לטוב לך. הן לה' אלוֹקֵיךְ השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה. רק באבותיך חשק ה' לאהבה אותם ויבחר בזרעם אחריהם'. (י, יב-טו).

זה לשון הרמב"ן שם - 'ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך' נמשך אל 'לטוב לך', כלומר, איננו שואל מעמך דבר שיהיה לצרכו, אלא לצורךך, כטעם 'אם צדקת מה תתן לו' (איוב לה, ז), רק הכל הוא 'לטוב לך'. ואמר הטעם, כי לה' אלהיך השמים ושמי השמים, הארץ וכל אשר בה, וכולם נותנים כבוד לשמו, איננו צריך לך, רק באבותיך חשק ויבחר בזרעם אחריהם מכל העמים.

ולפי דבריו שם עולה שכל מה שהטיב ה' עם האבות ובחירת ישראל היה מצד אהבתו אותם וחשקו בהם. ומשום כך גם נתן להם ולבניהם אחריהם את התורה שהיא חוקים טובים ומשפטי אמת. ואיתא - רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות וכו' (מכות כג:). וכן יש עוד מקומות בתנ"ך ובדברי חז"ל שמשמע שזו הגישה לבחירת עם ישראל. [מו"ר הגר"ל מינצברג זצ"ל היה מציין ששורש דעה זו בפסוקים (תהילים קלו) "לעשה השמים בתבונה כי לעולם חסדו, לעשה אורים גדולים כי לעולם חסדו"¹].

• המשך העניין בפרקים הבאים.

¹. ועל פי זה מבאר שזו הכוונה בנוסח שתיקנו בסוף ברכת יוצר: 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית' - כאמור 'לעשה אורים גדולים כי לעולם חסדו'. שהתקשו בזה מפרשי הסידור, מאי 'כאמור', ומבאר שבאים להוכיח את מה שאמרנו שחידוש הבריאה הוא 'בטובו', מהפסוק של המזמור 'כי לעולם חסדו', כי 'טובו' היינו 'חסדו'. ובדומה לכך אנו מוצאים בברכת המזון: 'הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים, הוא נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו'. גם כאן חוזרים ומדגישים שהכל הוא בטובו, וגם מבליעים פסוק שלם ממזמור קלו הנ"ל.

סדר מעלות הקדושה בפרשיות ספר ויקרא (ג)

(פרק הסיום)

"אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים"

כמו שנתבאר בפרקים הקודמים, ישנם בתורה כמה פעמים פסוקים בהם נזכרת יציאת מצרים כסיבה כללית לקיום המצוות בסגנון של - 'אני ה' אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים'. וביארנו שהם פסוקי מפתח ראשיים, שבאים לנמק את כללות חובת היהודי כלפי ה', וכסיבה לחייב אותו במצוות הנזכרות באותן הפרשיות הסמוכות. וביארנו שש מהמובאות, א. עשרת הדברות, ב. פרשת תצוה, ג. פרשת שמני, ד. פרשת קדושים, ה. פרשת אמור, ו. פרשת בהר. בו נמצא הפסוק: (ויקרא כה לח) 'אני ה' א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לא-להים'. שהוא פסוק הסיכום לכל פרשיות שמטה ויובל שקדמו לה. ופסוק זה מיוחד בכך שהוא כבר מציין אחר יציאת מצרים, את המטרה "לתת לכם את ארץ כנען, להיות לכם לא-להים". פסוק זה עוסק בדרגה הנעלית ביותר בקיום המצוות, שעם ישראל דר עם ה' בארצו ושם הוא להם לא-להים, כרעיה הבאה לדור בבית הדוד והוא פורש עליה את כנפיו. ארץ כנען היא ארץ ה' שנהיה לנו לא-להים, שאפילו בעת עסקנו בחיי החולין ועבודת השדה נקבע ונסדר אותם על פי סגנון החיים האלוניים, והיינו מצוות שמטה ויובל.

וכעת נבאר את שיה מדרגת הקדושה בספר ויקרא המגיעה כעת לפסגתה, והיא האמורה בתחילת פרשת בחוקותי - (ויקרא כו, יב) 'והתהלכתי בתוכם' והייתי לכם לא-להים ואתם תהיו לי לעם. אני ה' א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהיות להם עבדים ואשבור מוטות עולכם ואולך אתכם קוממיות'. וחז"ל דרשו פסוק 'והתהלכתי בתוכם' על העולם הבא שאהיה מטייל עמכם בגן עדן ולא תהיו מזדעזעים ממני. אך גם אם בפשוטו הכתוב מוסב על חיי העם בארץ ישראל בהשקט ושלוה, הרי מדובר בדרגה הגבוהה ביותר של דביקות בה', ובדרשת חז"ל אמרו אם בחוקותי תלכו 'שתהיו עמלים בתורה', כי מצד הדרגה שנתוספה כאן לא נתחדשו מצוות מעשיות אלא הוא כבר בחינה של קיבול שכר, שזה עצמו התכלית, וצורת הדברים בחיי היהודי, הוא להיות עמל בתורה ובזה הוא דבק בה'. הוא אלונינו ואנו עמו בדביקות והוא מטיב עמנו עד בלי די ומוליכנו קוממיות.

ונמצא, שעד סוף ויקרא נמנים שבעת המדרגות שבתוך הסדר, ודרגת ספר במדבר היא הדרגה השמינית. וזה מקביל לידוע בספרי המחשבה (והאריך בזה המהר"ל בהרבה מקומות), שמספר שבע הוא המספר הכולל בתוך סדר העולם, ומספר שמונה רומז למה שמעבר למציאות העולם, בחינת העולם הבא. ומה נפלא כי אכן מצוות ציצית היא שמונה חוטים, מה שרומז לדרגה העליונה הזאת. עוד פעם אחת מוזכרת יציאת מצרים בסגנון זה והוא בפרשת ציצית (במדבר טו, מ) 'למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לא-להיכם. אני ה' א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני ה' א-להיכם'.

ונראה ש'והייתם קדושים לא-להיכם', היא דרגה יותר רמה מהדרגה של פרשת קדושים 'והייתם לי קדושים', שכאן עליהם להיות 'קדושים לא-להיכם'. ובספרי (פרשת שלח פסקא ט) 'והייתם קדושים לא-להיכם, זו קדושת כל המצות. אתה אומר זו קדושת מצוות, או אינו אלא קדושת ציצית, אמרת במה עניין מדבר בקדושת כל המצות. רבי אומר זו קדושת ציצית, אתה אומר זו קדושת ציצית או אינו אלא קדושת הגוף, כשהוא אומר (ויקרא יט) קדושים תהיו הרי כל המצות אמורות, הא מה ת"ל והייתם קדושים לא-להיכם זו קדושת ציצית, מגיד שהציצית מוספת קדושה לישראל'. כלומר שבהכרח יש כאן הוספה על מצוות קדושים תהיו שבספר ויקרא, אלא שמצוות ציצית מבטאת דרגה יותר רמה של קדושה, שבגינה מתחייבים כל המצוות בדרגת חיוב יותר רמה. [ונחלקו בספרי אם מצוות ציצית עצמה מוסיפה קדושה, או שהיא רק מבטאת את קדושת כלל המצוות].

וזה עומק הטעם שקבעו אמירת פרשת ציצית בקריאת שמע, שאף כי עיקר המטרה באמירתה היא זכירת יציאת מצרים, לא נבחרו פסוקים אחרים של זכירת יציאת מצרים, אלא נבחרה זכירת מצרים זו שהיא הדרגה העליונה שבכולם.

וזו דרגה נעלית ביותר המשקפת את הדרגה של ספר במדבר, שעם ישראל נעשו דגלים ומחנה השכינה. ועומק העניין שעם ישראל הם בחינת מרכבה לשכינה וכדאיתא בחז"ל שעל הדגלים היה מצוייר החיות שבמרכבה, וביותר נתפרש הדבר בדברי קורח 'כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה'', וכידוע מבואר בחז"ל שטענות קרח קשורים עם מצוות ציצית ותכלת, כלומר שמחלוקתו באה מתוך בחינת ספר במדבר ומצוותיו. ויש לנו ללמוד מדבריו שבחינת 'והייתם קדושים לא-להיכם' של ספר במדבר האמורה בפרשת

ציצית, משמעותה היינו 'קדושים - ובתוכם ה'', והיינו כמבואר 'מרכבה לשכינה'.

והוא עומק מצוות ציצית שבני ישראל הריהם כמלאכים לבושי הבדים. וכל שכן התכלת דאיתא בחז"ל ובפוסקים שחוט הציצית רומזים למספר הפנים והכנפיים שיש במרכבה. וזאת משום שזה תוכן מצוות ציצית על פי פשוטו, שבה לבטא שעם ישראל בעצמם הם מרכבה לשכינה, קדושים לא-להיכם.

ואכן רמה ונשגבה מצוות ציצית, שהיא מבטאת את הדרגה העליונה של עמידת היהודי לפני ה' כמרכבה וכסא לשכינה, והרי היא חובקת את מצב הקדושה של כלל המצוות בדרגה העליונה ביותר,

למעלה מכל שבעת המדרגות המבוארים בפרשיות התורה הקודמים.

"התחברות"

עלון לחידושי תורה בהלכה ומקרא ורעיונות
בהשקפה ובמחשבת היהדות

מאשר חנני ה' - יחיאל משה ורטהיימר

לקבלת העלון ולהערות: hitchbrut@gmail.com

ממפעלות

בית המדרש "טוב לבב"

לשמו ולזכרו וברוחו

של הגאון רבי לייב מינצברג זצ"ל

בעל "בן מלך".

